

ORASAM

HABER BÜLTENİ

EYLÜL 2023 / 66. SAYI

KIRGIZ CUMHURİYETİ'NDE İLK KEZ BÖBREK NAKLİ OPERASYONLARI YAPILDI; BAŞKAN HASTALARI ZİYARET ETTİ

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, iç organ nakli konusunda ilk başarılı operasyonun gerçekleştirildiği Bişkek'teki Kırgız-Türk Dostluk Hastanesi'ni ziyaret etti. Hastane yönetimi, kurumun bu tür operasyonları tam anlamıyla yürütmeye başladığını, bunun için hastanenin nitelikli tıbbi personel, henüz birçok ülkede benzeri olmayan en modern tıbbi ekipmanlarla donatıldığını bildirdi. Ayrıca Kırgızistan'da şu anda Türkiye'den gelen 2-3 yıl görev yapacak ve yerel doktorlara uygulamalı eğitim verecek 140 tıp uzmanı bulunuyor. Bu dönemde yerli uzmanlar deneyim kazanacak ve böbrek nakli operasyonlarını bağımsız olarak yürütmeye başlayacak. Sadır Caparov, ülke vatandaşlarının artık hayati ve pahalı operasyonlar için uzak ülkelere seyahat etmelerine gerek kalmayacağını memnuniyetle kaydetti. Yurt dışında

50-60 bin ABD doları tutarında devasa maliyetlere katlanılırken, Kırgızistan'da benzer bir operasyon yaklaşık 10 bin ABD dolarına mal olacak. Maliyetin düşük olması nedeniyle yerli uzmanlar diğer ülkelerden gelen hastalara da hizmet verebilecek. Türkiye'den gelen doktorlara seslenen Cumhurbaşkanı, Kırgız tarafını her şekilde destekleyen kardeş Türkiye'ye hem kendisi hem de Kırgız halkı adına şükranlarını sundu. Aynı zamanda Sadır Caparov, ülkeye gelen 140 uzmanın diledikleri takdirde çalışmak için başvuruda bulunabileceğini, Kırgız tarafının onların Kırgızistan'da konforlu bir şekilde kalmaları için gerekli tüm koşulları yaratmayı taahhüt ettiğini vurguladı.

SADIR CAPAROV, RECEP TAYYİP ERDOĞAN İLE GÖRÜŞTÜ

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov New York'ta (ABD) düzenlenen BM 78. Genel Kurulu oturum aralarında Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile bir araya geldi.

Ülke liderleri, Kırgız-Türk ikili etkileşiminin ticari, ekonomik, kültürel, insani, bilimsel, teknik ve diğer alanlardaki güncel konularını ele aldı. Devlet başkanları, ticari ve ekonomik işbirliğine ilişkin hükümetlerarası komisyonun bir sonraki toplantısının yapılması konusuna değindi. Bu toplantıda taraflar, ikili işbirliğinin tüm alanlarını kapsayacak şekilde mevcut gündemdeki güncel

konuları ele alacak ve işbirliğini güçlendirmeyi amaçlayan ortak eylemlerin ana hatlarını çizecekler.

Sadır Caparov ve Recep Tayyip Erdoğan, karşılıklı çıkarlara dayalı tüm öncelikli işbirliği alanlarında bağları derinleştirmek için en yüksek düzeyde aktif siyasi diyalogu sürdürme konusunda mutabakata vardı.

KAZAKİSTAN AVRASYA'NIN “TRANSİT GÜCÜ” OLMAYI HEDEFLİYOR

Tokayev, Parlamento'nun yeni yasama yılının açılış töreninde, geleneksel halka sesleniş konuşmasını yaptı.

Bu sene “Adil Kazakistan'ın Ekonomik Seyri” başlığını taşıyan halka seslenişinde Tokayev, dünyadaki mevcut zor jeopolitik durumu dikkate alarak ülkenin yeni ekonomik politikasını gözden geçirdiklerini belirtti.

Tokayev, yeni ekonomi politikasındaki uzun vadeli öncelikler yerine tüm hedeflere üç yıl içinde ulaşmayı tercih ettiklerini söyledi. Mevcut aşamada en önemli görevin ülkenin ekonomik olarak kendi kendine yeterliliğini sağlamak olduğunu kaydeden Tokayev, bunun için imalat sektörünün gelişimine öncelik verileceğini vurguladı.

Tokayev, “Yer altı kaynaklarımızdan, insan sermayemizden, ürünlerimizden, yani 'yerli değer' denilen her şeyden en iyi şekilde yararlanacağız.” ifadesini kullandı.

Ülkede yeni yer altı kaynaklarının keşfedilmesine yönelik çalışmaların artırılmasının önemine işaret eden Tokayev, 2026 yılına kadar jeolojik araştırma alanlarını 2 milyon 200 bin kilometrekareye çıkarma konusunda hükümetin görevlendirildiğini

bildirdi.

Tokayev, ülkenin transit ve lojistik potansiyelinin tam olarak hayata geçirilmesinin stratejik açıdan önem taşıdığına dikkati çekerek “Dünyada yeni bir ekonomik coğrafyanın oluşumuna tanık oluyoruz. Çin'den Avrupa'ya, Rusya'ya ve Orta Asya'ya ve tersi yönde ticaret akışında hızlı bir büyüme öngörülüyor” değerlendirmesinde bulundu.

Kazakistan'ın kuzey ile güneyi, batı ile doğuyu birbirine bağlayan kavşak noktasında yer aldığına işaret eden Tokayev, “Bu bize geniş perspektifler sunan büyük avantajımızdır. Kazakistan, Avrasya'da bir geçiş merkezi olarak konumunu güçlendirmeli” diye konuştu.

Dolayısıyla bölgenin “transit gücü” olmayı yeni bir stratejik görev olarak belirlediklerini kaydeden Tokayev, bu bağlamda Trans Hazar Uluslararası Ulaşım Rotası'nın önemli rol oynadığını vurguladı.

Tokayev, söz konusu ulaşım koridorunun geçtiği Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan ve Çin ile çabaların birleştirilmesi gerektiğini ifade etti. Tokayev, söz konusu yeni ekonomik reformlar doğrultusunda 2029 yılına kadar ulusal ekonominin büyüklüğünü 450 milyar dolara ulaştırmayı hedeflediklerini belirtti.

KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI TOKAYEV'E, TÜRK SAVUNMA SANAYİ ŞİRKETLERİNİN ÜRÜNLERİ TANITILDI

Kazakistan Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamaya göre, Cumhurbaşkanı Tokayev'in Almatı eyaletine gerçekleştirdiği çalışma ziyareti sırasında yerli savunma sanayi sektöründe üretim yapan şirketlerin ürünlerinin sergilendiği bir sunum düzenlendi.

Bu kapsamda Tokayev'e Kazak-Türk ortak şirketi olan Kazakhstan Aselsan Engine-

ering ile Otakar'ın ürünleri de tanıtıldı. Tokayev, ayrıca Otakar'ın Arma zırhlı aracını da inceledi.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev, burada, savunma sanayi sektörünün yerelleştirilmesinin önemini vurguladı.

KAZAKİSTAN'DAN TÜRKİYE İLE GÜMRÜK KOLAYLIĞI ANLAŞMASINA ONAY

Kazakistan Parlamentosunun üst kanadı Kazakistan Senatosu, Türkiye ve Kazakistan arasındaki gümrük kontrol işlemlerinin basitleştirilmesine ilişkin yasaı onayladı. Senato, 7 Eylül 2023 tarihindeki Genel Kurul oturumunda, "Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında bilgi alışverişinin düzenlenmesi ve gümrük kontrol işlemlerinin basitleştirilmesine ilişkin anlaşmanın" onaylanmasını öngören yasa tasarısını kabul etti.

Kazakistan'ın Türkiye İle Olan İthalatı Ve İhracatı Türkiye'den toplam 12 kontrol noktası üzerinden ithalat gerçekleştirdiklerine, 7 kontrol noktası aracılığıyla da ihracat yaptıklarına dikkat çeken Kazak Senatör Nuriya Niyazova, "Bu yasanın yürürlüğe girmesi, ekonomik ve kamu çıkarlarının korunması amacıyla taraflar arasındaki işbirliği düzeyini artı-

racak, gümrük kontrol prosedürlerini basitleştirecek ve vergi ödemelerinin miktarını önemli ölçüde artıracaktır" ifadelerini kullandı.

Türkiye İle Kazakistan Arasında Ticaret Hacmi Büyüyor

Kazak Senatör Nuriya Niyazova, söz konusu yasa ile birlikte iki ülke arasında taşınan yük ve araçların taşımacılığının güvenli ve hızlı bir şekilde yapılacağını aktardı. Niyazova, Kazakistan'ın Avrasya Ekonomik Birliğine üye ülkeler dışında Çin'den sonra en çok Türkiye ile ticaret yaptığını kaydederek; 2023'ün ilk 6 ayında karşılıklı ticaret hacminin yaklaşık 3 milyar doları geçtiğine dikkat çekti.

Senato tarafından onaylanan yasa tasarısının, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in imzasıyla yürürlüğe girmesi bekleniyor.

KAZAKİSTAN VE AZERBAJCAN ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ YENİ BİR SEVİYEYE ULAŞIYOR

Azernews'in haberine göre, Kazakistan'ın Azerbaycan Büyükelçisi Alim Bayel "Azerbaycan-Kazakistan İlişkileri: Bölgesel İşbirliği" konulu yuvarlak masa toplantısında Kazakistan ve Azerbaycan arasındaki işbirliğinin yeni bir düzeye ulaştığını söyledi.

Aksam.com.tr'nin Azernews'ten çevirdiği habere göre, Bayel, iki ülke arasındaki ticaret hacminin 2022 yılında 460 milyon dolara yükseldiğini, 2023 yılının ilk 6 ayında ise bu rakamın 300 milyon dolara çıkmayı başardığını vurguladı.

Bayel, "Bu olumlu bir dinamik. Ayrıca Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattı aracılığıyla petrolümüzü Azerbaycan üzerinden ihraç etmeye başladık. Bu yönde taşınan petrol hacminin yakın gelecekte birkaç milyon tona ulaşacağını umuyoruz" dedi.

Kazakistan Başbakanı Alikhan Smailov 2023 yılının Haziran ayında Azerbaycan'a resmi bir ziyarette bulunmuş ve bu ziyaret sırasında 11 ortak belge imzalanmıştı. Bu belgeler arasında Kazakistan, Azerbaycan ve Gürcistan demiryolları idarelerinin ortak bir girişim kurmasının yanı sıra Hazar Denizi'nin dibine fiber optik hat döşenmesi için ortak bir girişim kurulması da yer alıyordu.

İki ülke ayrıca karşılıklı uçuşların haftada 32'den 42'ye çıkarılması konusunda da mutabık kaldı. Bu, iki ülke arasındaki ikili ticareti

ve ekonomik işbirliğini arttırmaya yönelik daha büyük bir çabanın parçasıdır. Ocak-Mayıs 2023 döneminde, Kazakistan ve Azerbaycan arasındaki emtia cirosu 2022'nin aynı dönemine kıyasla %50 arttı.

İki ülke ayrıca "Azerbaycan Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında 2022-2026 Yılları Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Kapsamlı Programı" imzaladı. Bu program, ulaşım, enerji, ticaret, demiryolu, havacılık, dijital kalkınma ve diğerleri dahil olmak üzere birçok sektörde karşılıklı ilişkiyi derinleştirmeyi amaçlamaktadır.

İki ülke ayrıca Orta Koridor'dan yararlanmaya ve Zangazur çok modlu güzergâhını bu koridora entegre etmeye odaklanmış durumda. Bunun, 2022'nin ilk yarısında 194 milyon dolara ulaşan ikili ticaret cirosunun artmasına katkıda bulunması bekleniyor. İki ülke 2023 yılı sonuna kadar 1 milyar dolarlık bir ticaret hacmi hedeflemekte.

Kazakistan ve Azerbaycan arasındaki işbirliğinin Güney Kafkasya ve Orta Asya ülkelerinin Çin-Avrupa ticaretinden faydalanmasını sağlayarak önemli ekonomik fırsatlar yaratması bekleniyor. Orta Koridor'un Trans-Hazar işbirliğinin gelişmesini ve derinleşmesini de kolaylaştırması beklenmektedir.

Kazakistan ve Azerbaycan arasındaki işbirliğinin bölgeye pek çok fayda getirmesi beklenmektedir ve iki ülke ilişkilerini pek çok sektörde derinleştirmeye kararlıdır.

KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI TOKAYEV, DIŞIŞLERİ BAKANİ FİDAN'I KABUL

Kazakistan Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamaya göre Tokayev, Dışışleri Bakanı olarak ilk kez Astana'ya resmi ziyaret gerçekleştiren Hakan Fidan'ı kabul etti.

Cumhurbaşkanlığı Sarayı Akorda'da gerçekleştirilen görüşmede Tokayev, yeni görevinde başarılar dilediği Bakan Fidan'ın Kazak-Türk ilişkilerinin daha da geliştirilmesine önemli katkılar yapacağından emin olduğunu söyledi.

Tokayev, bu yıl Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yıl dönümü olduğunu ve bunun kardeş ülke için tarihi bir dönüm noktası oluşturduğunu belirterek, "Anadolu, siyasi, sosyal ve ekonomik, kültürel ve insani alanlarda büyük başarılar elde etti. Bölgesel ve küresel meselelerin çözümünde aktif ve etkin şekilde rol üstlenerek dünyanın saygın devletine dönüştü. Ben Türkiye'nin asırlık yıl dönümü vesilesiyle Astana'daki sokaklardan birine 'Anadolu' isminin verilmesi talimatını ilettim" ifadelerini kullandı.

İki ülke cumhurbaşkanlarının görüşmelerinde yüksek düzeyli anlaşmalara imza attıklarını hatırlatan Tokayev, Kazakistan için Türkiye'nin çok önemli

stratejik ortak olduğunu vurguladı.

"Türkiye, ülkemizin 4 ana ticaret ortağından biri"

Tokayev, geçen yıl ikili ticaret hacminin yüzde 54 artarak 6,3 milyar dolara ulaştığını ve bunu yakın gelecekte 10 milyar dolara yükseltme konusunda anlaşabıklarını dile getirerek, "Kardeş ülkelerimizin ilişkileri, genişletilmiş stratejik ortaklık düzeyine yükseltildi. Türkiye, ülkemizin 4 ana ticaret ortağından biri. Halihazırda toplam değeri 2,8 milyar doları aşan 36 projenin hayata geçirilmesi için çalışmalar sürüyor. Dolayısıyla iki ülke arasındaki işbirliğinin geleceği büyük diye düşünüyoruz" şeklinde konuştu.

Dışışleri Bakanı Fidan da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın selamlarını ileterek, iki ülke arasındaki işbirliğini, bunun yanı sıra bölgesel ve uluslararası arenadaki potansiyeli daha da yüksek seviyeye çıkarmaya niyetli olduklarını söyledi.

Fidan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu yıl Kasım ayında Kazakistan'ın ev sahipliğinde düzenlenecek Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları Zirvesi kapsamında ikili stratejik ilişkileri daha geniş şekilde ele almayı planladığını aktardı.

TÜRKİYE İLE KAZAKİSTAN ARASINDA "TEKNOLOJİ, YAPAY ZEKA VE SİBER GÜVENLİK" KONULARINDA İŞ BİRLİĞİ

Bilkent Cyberpark tarafından Ankara'da düzenlenen "Türkiye-Kazakistan İş Forumu"nda Kazakistan, GIS Center, Bilkent Cyberpark ve Türk bilişim şirketleri arasında 4 işbirliği protokolü imzalandı.

Firmaların ihracat kapasitelerinin ve uluslararası rekabet düzeylerinin artırılması amacıyla Bilkent Cyberpark tarafından Kazakistan'ın Almatı ve Astana şehirlerine yönelik 25-28 Nisan'da Sektörel Ticaret Heyeti etkinliği gerçekleştirilmişti. Etkinlik kapsamında savunma sanayisi, finansal teknolojiler, eğitim teknolojileri, kimlik doğrulama yöntemleri, e-imza gibi çeşitli alanlarda çalışan 16 Türk firmasının yer

aldığı heyet, Kazakistan'daki firmalar, kamu kurum ve kuruluşlarıyla 500'den fazla birebir görüşme yaptı.

Kazakistan programı sonrasında üç Türk katılımcı firma muhatap kurum ve kuruluşlarla işbirliği anlaşması imzaladı, bir Türk katılımcı firma da Astana'da ofis açtı. Başarılı sonuçlanan Kazakistan programının bir sonraki adımı olarak, iki kardeş ülke arasındaki ticari ilişkileri güçlendirmek amacıyla 18-21 Eylül tarihleri arasında Türkiye'nin ev sahipliğinde Ankara'da Bilkent Cyberpark tarafından düzenlenen "Kazakistan Alım Heyeti" etkinliği gerçekleştirildi.

KAZAKİSTAN VE KIRGIZİSTAN 65 MİLYON DOLAR DEĞERİNDE TİCARİ BELGE İMZA-

Taraz'da düzenlenen I. Bölgelerarası İşbirliği Forumu sırasında Kazakistan ve Kırgızistan arasında 65 milyon dolarlık belgeler imzalandı. İlgili haber İş dünyası bilgi merkezi Kapital.kz tarafından Kazakistan Başbakanı'nın basın servisine atıfta bulunularak servis edildi.

Cumartesi günü yayımlanan rapor, "İki gün süren forumun ardından, kümes hayvanları

eti, tıbbi ve tatlı ürünleri, kompleks mikro gübreler, amofos, sodyum siyanür, kireçtaşı ve petrol sistinin tedariki, ticaret ve aracılık hizmetleri, hafif sanayi ve bankacılık sektöründeki girişimlerin uygulanmasını öngören yaklaşık 65 milyon dolar değerinde ticari belge imzalandığını" bildirdi. Ayrıca Çimkent ve Oş şehirlerinin ve Aktöbe ve Celal-Abad bölgelerinin başkanları kardeş-

ÖZBEKİSTAN'DAKİ DOĞAL GAZ REZERVLERİNİN 1,85 TRİLYON METREKÜP OLDUĞU

Özbekistan'da toplam hacmi 1.85 trilyon metreküp gaza ulaşan 296 petrol ve gaz sahası bulunmaktadır.

Bu hacmin yarısı (933 milyar metreküp gaz) Uzbekneftegaz'a ait 122 sahada yer almakta.

Özellikle:

- "Mubarak" 305,3 milyar metreküp rezerve sahiptir (%33);
- "Ustyurt" 259,4 milyar metreküp gaza sahiptir (%28);
- "Shurtan" 174.8 milyar metreküp rezerve sahiptir (%19);
- "Gazlı'da" 191.4 milyar metreküp gaz bulunmaktadır;
- "Vodiy" 2,3 milyar metreküplük gaz rezervine sahiptir.

Buna ek olarak, Karakalpakistan'ın Ustyurt bölgesinde büyük gaz rezervlerinin keşfedilmesi olasılığının bulunduğu tespit edilmiştir.

ÖZBEKİSTAN VE AZERBAJCAN ARASINDA ORTAK YATIRIM FONU KURULDU

Yatırım fonunun ana ofisi Taşkent'te, temsilciliği ise Bakü'de yer alacak.

Haber ajansı Sputnik Azerbaycan bunun, "24 Şubat tarihli Ortak Yatırım Fonu Kurulmasına İlişkin Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol"ü onaylayan tasarıya da yansıdığını yazıyor. Yatırım fonunun açılışına ilişkin belge, bu

yılın Temmuz ayında hükümetlerarası ortak komisyon toplantısı çerçevesinde Azerbaycan Ekonomi Bakanlığı ve Özbekistan İmar ve Kalkınma Fonu temsilcileri tarafından imzalanmıştır.

ÖZBEKİSTAN VE KAZAKİSTAN ARASINDA YÜK TAŞIMACILIĞINDA GÜNCEL KONULAR VE PLANLAR GÖRÜŞÜLDÜ

AŞ "Özbekistan Temir Yolları" heyeti Astana'yı ziyaret ederek AŞ "Ulusal Şirket "Kazakistan Temir Jolu" temsilcileri ile verimli işbirliği konularını ele aldıkları ve diğer sözleşmelere vardıkları görüşmelerde bulundu.

Görüşmeler, AŞ "Özbekistan Temir Yolları" Yönetim Kurulu Birinci Başkan Yardımcısı H. Rahmetov ve AŞ "Ulusal Şirket "Kazakistan Temir Jolu" Üretim Süreçleri Genel Müdürü B. Urınbasarov başkanlığında gerçekleştirildi.

Öncelikle taraflar, Özbekistan ve Kazakistan arasındaki kargo taşımacılığı hacminde artışla sonuçlanan son 8 aydaki ortak çalışmada görüştüler. Özellikle, Özbekistan'dan Kazakistan'a kimyasal ve mineral gübreler, meyve ve kuru meyveler, arabalar ve arabaların yedek parçaları v.b. ithalatında yükselme ve olumlu bir eğilim gözlenmiştir. Ayrıca 8 ay içinde sürekli bir şekilde karşılıklı tren seferleri gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler sonucunda, taraflar arasındaki anlaşmaların zamanında ve etkin bir şekilde uygulanmasını taahhüt eden bir protokol imzalandı. Ayrıca taraflar, yapılmış işlerin sonuçlarını özetlemek ve önümüzdeki dönemde ilişkin planları görüşmek üzere üç ayda bir yapılacak ikili toplantıların yenilenmesine dair karar aldılar.

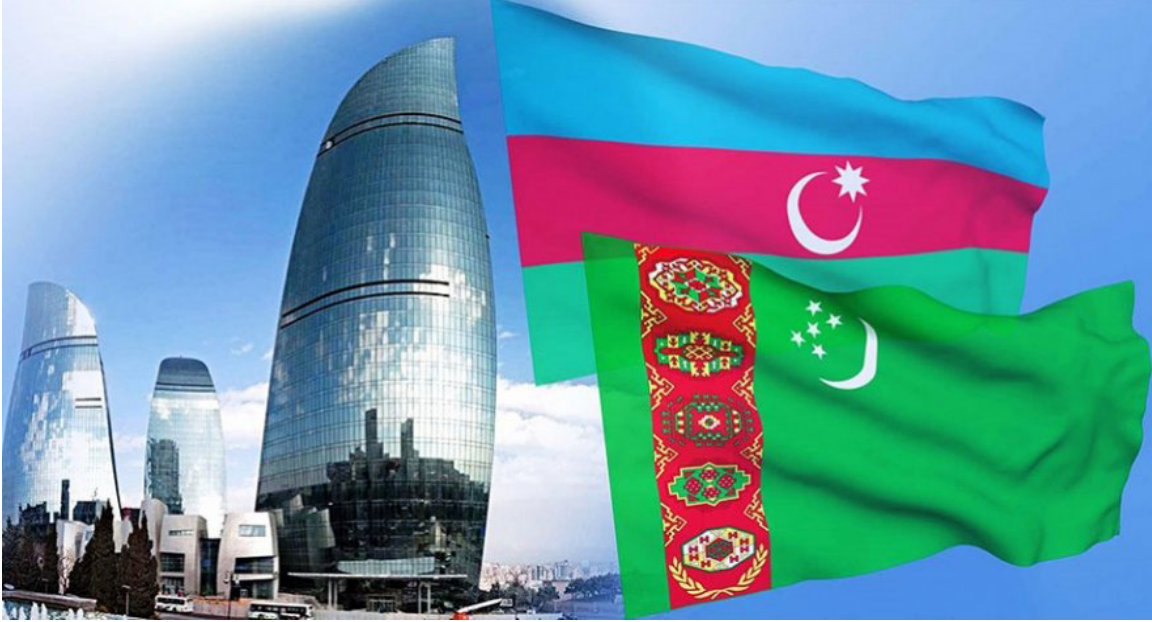
AZERBAYCAN, TÜRKMENİSTAN İLE DOĞAL GAZ TİCARETİNİ GENİŞLETİYOR

Azerbaycan Devlet İstatistik Komitesinin 31 Ağustos 2023 tarihinde paylaştığı verilere göre, Azerbaycan'ın Türkmenistan'dan doğal gaz ithalatı, bu yılın Ocak-Haziran ayında geçen yılın aynı dönemine göre 2.5 kat arttı. Bu kapsamda Azerbaycan, Türkmenistan'dan 110 milyon dolarlık doğal gaz satın aldı.

Komitenin paylaştığı verilere göre, Türkme-

nistan'dan Azerbaycan'a yapılan doğal gaz ithalatının maliyeti yaklaşık 110 milyon dolara ulaştı. Ayrıca Azerbaycan, bu yılın ilk altı ayında toplamda 252 milyon dolar değerinde 1.5 milyar metreküpten fazla doğal gaz ithal etti.

Daha önce de Azerbaycan, Türkmen gazını İran üzerinden gaz değişimi yöntemini kullanarak ülkeye getiriyordu.

KIRGIZİSTAN İLE AZERBAJCAN ARASINDAKİ TİCARET HACMİ ARTIYOR

Kırgızistan ile Azerbaycan arasındaki artan ticari ilişkiler rakamlara yansdı. İki devletin son altı ayda toplam ticaret hacmi, geçen yıla oranla 5 kat artış gösterdi.

Azerbaycan Gümrük Komitesinin 18 Eylül 2023 tarihinde yaptığı açıklamada iki ülke arasındaki ticaret hacminin arttığı belirtildi. Kırgızistan ile Azerbaycan arasındaki ikili ticaretin, Ocak 2023-Temmuz 2023 tarihleri arasında 22 milyon doları bulunduğu bildirildi. Ayrıca Komite, Azerbaycan'ın bölge ülkeleriyle olan toplam ticaretinin yüzde 0.57 arttığını aktardı.

Azerbaycan ile Kırgızistan arasındaki ticaretin, 2022 yılının aynı dönemine göre 5 kat (4 milyon 5 yüz bin dolar) arttığı kaydedildi.

Öte yandan Kırgızistan'ın Azerbaycan'ın toplam ticaretindeki payının 2023 yılında yüzde 0.07'ye ulaştığı belirtildi. Kırgızistan'ın Azerbaycan'dan 19 milyon dolar civarında mâl ithal ettiği bildirildi. Bu ithalat hacminin, 2022 yılının aynı dönemine göre 19 kat artış gösterdiği aktarıldı.

IĞDIR-NAHÇIVAN DOĞALGAZ BORU HATTININ TEMEL ATMA TÖRENİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Nahçıvan'da gerçekleştirdikleri görüşmenin ardından Iğdır-Nahçıvan doğalgaz boru hattının temel atma töreni düzenlendi.

Azerbaycan ile Türkiye arasında 15 Aralık 2020 tarihinde Ankara'da, Iğdır-Nahçıvan doğalgaz boru hattının inşasına ilişkin mutabakat zaptı imzalanmıştı. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in 10 Şubat 2022 tarihli

kararnamesine istinaden Iğdır-Nahçıvan doğalgaz boru hattının inşası için devlet bütçesinden uygun ödenek tahsis edildi.

Iğdır-Nahçıvan Boru Hattı, 2024 Yılı'nın Sonunda Tamamlanacak

Boru hattının Azerbaycan kısmının inşaatı SOCAR'ın iştiraki olan SOCAR Midstream Operations LLC tarafından, Türkiye kısmının inşaatı ise BOTAŞ tarafından yürütülüyor. Iğdır-Nahçıvan doğalgaz boru hattının Azerbaycan kısmının inşaatının Mayıs 2024'te,

MACARİSTAN VE AZERBAJCAN: İKİLİ İLİŞKİLERİN GELİŞİMİNDE YENİ BİR AŞAMA

Azerbaycan ve Macaristan son yıllarda yakın ekonomik ilişkiler kurmayı başardılar ve bu ilişkiler yakında yeni bir gelişme aşamasına girebilir. Azerbaycan Devlet Gümrük Komitesi'ne göre, Macaristan ile oluşan ticaret hacmi Ocak-Temmuz 2023 tarihleri arasında 29,6 milyon dolar olarak değerlendirilmiş olup, bu rakam bir önceki yıla göre %24,85 oranında artmıştır. Geçen yıl karşılıklı ticaret %34,8 oranında artmıştı. Azerbaycan'ın ihracatı da hızlı artıyor - son üç yıl içinde ortalama %50 oranında artmıştır. Ocak-Temmuz 2023 tarihleri arasında teslimatlarda iki kat artış kaydedilmiştir.

Enerji, iki ülke arasındaki işbirliğinde temel bir rol

oynamaktadır. Macaristan, Azerbaycan'dan 2023 yılının sonuna kadar yaklaşık 100 milyon metreküp, gelecekte ise yılda 1-2 milyar metreküp gaz alacaktır.

Macaristan Dışişleri ve Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı Peter Szijjarto, Bloomberg TV'ye verdiği mülakatta, ülkenin yeni bağlara, yeni tedarik yollarına ihtiyacı olduğunu ve Türk Devletleri Teşkilatına üye ülkelerin Doğu ile Batı arasında bir köprü olma bakımından çok iyi bir fırsat sunduğunu söyledi. Szijjarto'ya göre Azerbaycan, Türkiye ve Orta Asya ülkeleri ile olan işbirliği sayesinde Macaristan, petrol ve gaz tedariki konusunda önemli fırsatlarla karşı

TÜRKMENİSTAN, ENERJİ KAYNAKLARININ ORTA ASYA ÜLKELERİNE ARZINA HAZIR

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, perşembe günü Tacikistan'ın başkenti Duşanbe'de gerçekleştirilen Orta Asya Devlet Başkanları Beşinci İstişare Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, Türkmenistan'ın karşılıklı çıkar ilkeleri temelinde doğalgaz ve elektrik enerjisini Orta Asya ülkelerine, bu ülkelerin üzerinden yabancı pazarlara sevk etmeye hazır olduğunu ifade etti.

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, bu amaçla yeni bir beşli ilişki türü olan Orta Asya Ülkeleri Enerji Diyaloğu'nun oluşturulmasının yerinde olacağını vurguladı. İlgili haber, Türkmenistan resmi basınında yer aldı.

Türkmenistan Devlet Başkanı toplantıda yaptığı konuşmada, "Halihazırda bölge ihtiyaçları-

nın karşılanması, uluslararası transit koridorlar üzerinden dünya piyasalarına erişilmesine yönelik sürdürülebilir enerji işbirliği için siyasi, yasal ve ekonomik koşulları oluşturma sürecinin yaşandığı aşıkardır" diye kaydetti.

Toplantıya Orta Asya ülkelerinin Devlet Başkanları, ayrıca onur konuğu olarak Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev katıldı.

Türkmenistan, kanıtlanmış doğalgaz rezervleri açısından dünyada Rusya, İran ve Katar'dan sonra dördüncü sırada yer alıyor. Şu anda Türkmenistan doğalgazının en büyük ithalatçısı (30 milyar metreküpten fazla) Çin Halk Cumhuriyeti'dir. Ayrıca Türkmenistan doğalgazı Rusya'ya ve takas usulüyle İran üzerinden Azerbaycan'a sevk edilmektedir.

AŞKABAT-TURKMENABAT OTOBANI ÖZBEKİSTAN İLE ULAŞIM İLETİŞİMİNİN GELİŞTİRİLMESİNE KATKIDA BULUNACAK

Yeni Aşkabat-Türkmenabat otobanı, Özbekistan ile ulaşım iletişiminin geliştirilmesine önemli bir katkıda bulunacak. Bu husus, Türkmenistan Bakanlar Kurulu'na bağlı Ulaştırma ve İletişim Ajansı Genel Müdürü Mammethan Çakıyev'in Pazartesi günü 'Nötral Turkmenistan' gazetesinde yayımlanan bir makalesinde belirtilmiştir.

Habere göre, 600 kilometrelik otobanın inşaatı, ülkenin karayolu çıktı kapasitesini arttırma bakımından önem taşımaktadır. Bu otoban, lojistik hizmetlerin kalitesinde ve hızında artışa yol açacak, ayrıca Türkmenistan toprakları üzerinden taşınan kargo hacminde önemli bir artış için uygun koşullar sağlayıp yük trafiğini hızlandıracaktır.

Ülkenin doğu bölgesini merkezine bağlayan otoyol ile Aşkabat-Türkmenbaşy otoyolunun birbirine bağlanması, kamyonlara Türkmenbaşy Uluslararası Deniz Limanı'na ulaşma ve buradan Kafkasya, Avrupa, Rusya'nın güney ve İran'ın kuzey bölgeleri, Basra Körfezi ve Umman'a deniz yoluyla ulaşma fırsatı verecektir.

Ayrıca, Türkmenistan Bakanlar Kurulu'na bağlı Ulaştırma ve İletişim Ajansı Genel Müdürü, makalesinde Türkmenistan'ın İran ve Kazakistan'a kadar olan iki yeni fiber-optik veri iletim hattı inşa etmeyi planladığını belirtmiştir.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,

Rektör Vekili Dr. Baktıgöl KALAMBEKOVA

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Nasuh USLU

Editör: Prof. Dr. Nasuh USLU

Sayfa Tasarımı: Dr. Maksat ACIKAN uulu

Yayına Hazırlayanlar:

Dr. Maksat ACIKAN uulu, Natalya KURT

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov

Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,

İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:

orasam.manas.edu.kg

Bizi ayrıca Facebook, Instagram,

Twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

orasammanas

